

Directoraat-generaal Leefmilieu

EUROSTATION – Blok II – 2de verdieping
Victor Hortaplein 40 bus 10
B – 1060 BRUSSEL

Secretariaat van het Adviescomité SEA:

Stefanie HUGELIER
t : + 32 2 524 96 88
f : + 32 2 524 96 00
e : stefanie.hugelier@[environment.belgium.be](mailto:stefanie.hugelier@environment.belgium.be)

Adviescomité SEA

Advies over de milieubeoordeling van het Federaal Ontwikkelingsplan van het transmissienet 2020-2030

Betreft: Toepassing van art. 10 van de wet van 13/02/2006 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's en de inspraak van het publiek bij de uitwerking van de plannen en programma's in verband met het milieu

Brussel, 14 december 2018

Het Adviescomité heeft op 12 oktober 2018 de adviesvraag met bijhorende documenten van Elia ontvangen over het ontwerp van milieuraapport en het ontwerp van federaal ontwikkelingsplan van het transmissienet 2020-2030.

Het comité heeft daarbij ook de opvolging van zijn advies over het ontwerpregister¹ gekregen met de weergave van hoe de aanbevelingen van het comité werden opgevolgd.

Het Comité is op 6 november 2018 bijeengekomen om het ontwerpraapport te bespreken en aanbevelingen te formuleren.

¹ Advies over het ontwerpregister strategische milieubeoordeling Federaal Ontwikkelingsplan van 4 juli 2018.

-

1. Inleidend

2. Opmerkingen en aanbevelingen van het SEA-comité

1. Inleidend

[1] Het comité stelt vast dat de aanbevelingen uit zijn advies van 28 juni 2018 over het ontwerpregister grondig werden overwogen en geargumenteed². Het comité is tevreden dat zijn aanbevelingen ter harte zijn genomen en dat het ontwerprapport in die zin is aangepast.

[2] Aangezien de opzet van het plan heel strategisch is, zijn de verder te plannen uitbreidingen en aanpassingen niet concreet uitgewerkt tot op het niveau van de feitelijke uitvoering (projectniveau), maar op basis van corridors ingepland. Daardoor kan het milieurapport bijgevolg enkel de mogelijke impact weergegeven, en niet de werkelijk te verwachten gevolgen voor het leefmilieu. Het zal er bijgevolg op aan komen om op het niveau van de verdere concrete planning op gewestelijk niveau en op projectniveau de werkelijk te verwachten milieu-impact correct in te schatten, zodat maatregelen kunnen genomen worden om deze te vermijden of te verzachten. Het comité vraagt dat in die fases de specifiekere en concrete milieueffectenrapporten zullen gebruik maken van het voorliggend milieurapport.

2. Opmerkingen en aanbevelingen

[3] Het voorliggend milieurapport gaat op een grondige wijze in op alle milieueffecten die relevant zijn voor de te plannen werken. Om een dergelijk gedetailleerd uitgewerkt rapport toegankelijker te maken voor een groot publiek was het nuttig geweest dit rapport aan te vullen met een bevattelijke samenvatting. Het Comité apprecieert de degelijke uitwerking van de verschillende onderdelen, en heeft enkel sommige bijkomende opmerkingen of aanvullingen.

[4] Het Comité meent dat het voorstel van algemene conclusie van "neutrale impact" qua milieueffecten op Belgische schaal, mits het naleven van de randvoorwaarden uit de milieubeoordelingen, niet de meest gepaste formulering is, gezien de schaal van de werken die zullen worden uitgevoerd.

[5] Op het vlak van biodiversiteit stelt het Comité dat het belang van mitigerende maatregelen mag opgevoerd worden; actief biodiversiteitswaarden doen toenemen bij infrastructuurwerken is mogelijk en wenselijk. In de tekst kan toegevoegd worden dat milderende maatregelen ook toegepast dienen te worden bij projecten.

[6] De kwantificering van impact op de biodiversiteit gebeurt door expertenevaluatie, maar dat leidt tot een weinig transparante conclusievorming, dit zou beter en gedetailleerder

² Verantwoording Advies over het ontwerpregister , 11/10/2018.
Adviescomité SEA: Advies ontwerprapport Marien Ruimtelijk Plan

dienen uitgewerkt te worden met een aanvulling /beschrijving van de toegepaste methodiek van de evaluatie.

[7] Om ook beter het Belgisch deel van de Noordzee in rekening te nemen, dient volgende paragraaf aangevuld te worden (op pagina 18 : Fauna, flora & biodiversiteit):
"aandachtsgebieden in Vlaanderen, en Wallonië *en het Belgische deel van de Noordzee* (Natura 2000 gebieden zowel onshore *als offshore,....*)", het betreft immers 3 verschillende juridische kaders.

[8] Eveneens is een toevoeging gewenst op p. 23: "De op milieuvlak belangrijkste projecten zullen dus later verder geconcretiseerd worden en o.a. via planologische processen en in latere milieubeoordelingen op gewestelijk niveau en *op federaal niveau (voor offshore)* verder in detail behandeld worden. Mogelijks dient dit federale niveau ook op andere plaatsen in de tekst toegevoegd te worden. "Federaal" staat wel correct in de tabel met het juridisch en beleidsmatig kader).

[9] De Kaderrichtlijn Mariene Strategie wordt vermeld bij het deel over fauna, flora & biodiversiteit maar betreft ook de waterkwaliteit, de energie introductie (o.a. geluid) en bodemintegriteit. Het zou in het juridisch en beleidsmatig kader dus ook bij deze thema's vermeld kunnen worden voor offshore.

[10] Op het vlak van magnetische velden stelt zich de vraag of type 2 niet inbegrepen moet worden voor berekening van de magnetische invloedzone op projectniveau, wanneer gesteld wordt dat "Voor elk project van type 3 en type 4 waar effecten verwacht worden, zal de magnetische invloedzone berekend worden (p.109)". De invloedzone van ondergrondse kabels (type 2 wanneer ze in het openbaar domein liggen) kan niet altijd beperkt worden tot het openbaar domein zelf, maar reiken tot in de woningen (=gevoelige bestemming).

[11] Tabel 7.4.1 geeft de "Benaderende afstanden aan weerskanten van de aslijn van de hoogspanningslijnen en -kabels waarbinnen de waarde van 0,4 μ T kan worden overschreden (in m) (Bron: eigen berekening Elia, tenzij anders vermeld)":

- Daarin wordt voor kabels de magnetische invloedzone 0,4 μ T de afstand op 4,2 m bepaald: de magnetische invloedzone voor kabels lijkt hier nogal beperkt in vergelijking met andere bronnen, o.a. zie de publicaties van de HGR en de FOD: <https://www.health.belgium.be/nl/elektriciteit-en-kinderleukemie>.
- Waarom worden de waarden voor niet-getransponeerde lijnen³ niet gegeven?

³ "Om de magnetische velden tot een minimum te beperken kan de initiatiefnemer de draden van een draadstel transponeren. Door in elk draadstel de volgorde van de fasen te wisselen, is het mogelijk dat de individuele magnetische velden elkaar gedeeltelijk gaan opheffen in plaats van bij elkaar opgeteld te worden.

Uiterlijk is er geen enkele mogelijkheid om dit waar te nemen. Deze transponering zorgt er voor dat de EMvelden minder uitgesproken aanwezig zijn. Praktisch gebeurt dit door de afdalingen in de hoogspanningsposten aan alle uiteinden van de betrokken lijn anders uit te voeren. Er wordt dan gesproken van compensatie door transpositie van de fasen. De op die manier gecompenseerde lijnen worden 'getransponeerde lijnen' genoemd." (Strategische Milieubeoordeling federaal ontwikkelingsplan, p. 108)

[12] Kan er een bron gegeven worden voor deze stelling :”Rond een GIL⁴ zijn nauwelijks elektromagnetische velden waar te nemen, aangezien er binnen de behuizing van de GIL vrije circulatiestromen plaatsvinden, die tegengesteld zijn aan het magnetisch veld dat gegenereerd wordt door de stroom die door de geleider gaat.” (p.111)?

[13] Het kan aangewezen zijn bij de beoordeling op projectniveau de elektromagnetische velden ter hoogte van de zeebodem en mogelijke invloeden op aanwezige bentische organismen (o.a. haaien en roggen) op te nemen, in de verwachting dat op dat moment daartoe een specifieke studie beschikbaar zal zijn.

[14] Gezien dit plan op strategisch niveau is uitgewerkt, is er ook geen specifieke monitoring uitgewerkt om de mogelijke impact op te volgen. In hoofdstuk 8 is enkel aangegeven welke monitoring aangewezen is op projectniveau. Het Comité wenst te benadrukken dat monitoring een essentiële vereiste is bij het opvolgen van de planning, en verwacht dan ook dat Elia deze te monitoren milieu-aspecten zal opnemen in de verdere uit te werken plannen op gewestelijk niveau en dat dit ook zal doorwerken op projectniveau.

[15] Als bijkomende aanbeveling geeft het comité mee dat er dient naar gestreefd te worden dat “lijninfrastructuurbeherende” instanties samenwerken voor synergiën, met het oog op een beperking van de negatieve impact van werken op het milieu.

⁴ “GIL of Gas Insulated Line bestaan uit AC-geleiders (dus zonder isolerende kabelmantel) die zich bevinden in een soort pijpleidingen gevuld met een CO₂/SF₆ gasmengsel (principe van een GIS maar dan toegepast op een verbinding). Deze pijpleidingen kunnen dan ingegraven worden, bv in een betonnen tunnelelementen. Deze technologie is nog in volle ontwikkeling en nog nooit toegepast voor dergelijke verbindingen.” (Strategische Milieubeoordeling federaal ontwikkelingsplan, p. 64)
Adviescomité SEA: Advies ontwerprapport Marien Ruimtelijk Plan